

Circulaire notariaat 2024 (jaarcijfers 2023)

Geachte mevrouw, heer,

Met de hierna te noemen “circulaire 2024” informeert het Bureau Financieel Toezicht (BFT) u over de procedure met betrekking tot de indiening van de jaargegevens over 2023 en de kwartaalcijfers over het boekjaar 2024.

Daar waar in de circulaire 2024 wordt gesproken over boekjaar 2023 geldt dat hier wordt bedoeld een boekjaar dat is gestart in 2023 en eindigt op of na 31 december 2023. Voor boekjaar 2024 geldt dan dat dit het boekjaar is dat start op of na 1 januari 2024.

De transactiestromen via de derdengeldrekeningen in het notariaat bedragen jaarlijks tussen de € 100 miljard en € 400 miljard en schommelen afhankelijk van de pieken in de vastgoedmarkt, de hypotheekmarkt, de volumes in aandelentransacties, afwikkelingen van boedels en nalatenschappen. Nederland kent circa 770 notarisorsorganisaties en ongeveer 60 daarvan zijn samenwerkingsverbanden van notarissen met advocaten en fiscalisten.

Een gemiddeld notariskantoor (niet zijnde een IDS-kantoor) zal de afgelopen jaren - afhankelijk van zijn grootte en marktpositie - jaarlijks zo'n € 100 miljoen tot € 500 miljoen via zijn derdengeldrekening(-en) verwerkt hebben. Het maatschappelijk belang van een toereikend toezicht hierop voor eenieder staat hiermee buiten kijf.

Informatie voor u én uw accountant en een toelichting op het rapportagekader

Deze circulaire 2024 is in lijn met de circulaire van vorig jaar en is primair bedoeld om u te informeren over de toepasselijke termijnen en indieningswijze van de jaar- en kwartaalverslagstaten bij het BFT en de bij de jaarverslagstaten 2023 te voegen accountantsverklaringen van de accountant en mededelingen van de fiscalist bij privé. Daarnaast worden met name in de bijlage op een praktische wijze aandachtspunten, veel voorkomende onvolkomenheden en aanbevelingen met u gedeeld.

Tussen de KNB, NBA en het BFT zijn gesprekken gestart teneinde in de nabije toekomst te komen tot een meer passende indiening. Zodra hier meer duidelijkheid over is zullen wij u daarover informeren.

[Rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden, standaard 4400 Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden uit de Nadere voorschriften controle- en overige standaarden \(NV COS\) van de accountant bij de jaarverslagstaten 2023](#)

Sinds 2019 geldt dat de invulling van het rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden (voorheen: rapport van feitelijke bevindingen, standaard 4400N) van de accountant van het notariskantoor vormvrij is. Dit rapport is op grond van de (Ministeriële) Regeling op het notarisambt (hierna: Rna) een verplichte bijlage bij de jaarverslagstaten van kantoor. In dit rapport dienen de objectieve bevindingen van uw accountant met betrekking tot de onderwerpen zoals vermeld in artikel 2 lid 4 van de Rna opgenomen te worden¹.

¹ Dit betreft i. de bevindingen van de accountant met betrekking tot de naleving door het notariskantoor van de voorschriften van de Administratieverordening, ii. de voorschriften met betrekking tot (interdisciplinaire) samenwerkingsverbanden (indien van toepassing), iii. bevindingen met betrekking tot de beantwoording op relevante toezichtvragen en iv. bevindingen met betrekking tot de naleving van de meldplicht aan het BFT in het afgelopen boekjaar conform artikel 8 van de Rna.

Het BFT heeft geconstateerd dat veel accountantskantoren met het vormvrij maken van het rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden en het zelfstandig invulling geven aan dit rapport overweg kunnen. Het is toegestaan (wordt door het BFT aanbevolen) om gebruik te blijven maken van de indeling van het rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden zoals dat was opgenomen in de circulaire 2019 (jaarcijfers 2018). De circulaires voor de boekjaren 2019 tot en met 2023 vindt u eveneens nog op de website van het BFT.

DiginBFT portaal

Sinds medio 2022 heeft het BFT het nieuwe DiginBFT portaal uitgerold, het digitale portaal waarin u uw cijfers en gegevens indient. Het oude DiginBFT is inmiddels dichtgezet, zodat alleen nog via het nieuwe DiginBFT portaal kan worden ingediend.

In het DiginBFT portaal moeten de verslagstaten digitaal door de (gemachtigde) indiener worden ondertekend met een gekwalificeerde handtekening. Als u niet beschikt over een gekwalificeerde digitale handtekening, raden wij u aan om de aanvraag hiervoor tijdig op te starten, omdat de aanvraagprocedure tussen de 10 en 15 werkdagen in beslag neemt.

Voor meer info over het zetten van de digitale handtekening zie: <https://www.pkipartners.nl/bft-bureau-financieel-toezicht-diginbft-help/>

Na indiening van de rapportages wordt een fout of omissie ontdekt

Indien na de indiening een relevante fout of een omissie wordt ontdekt dient de notaris dit te melden aan het BFT via diginbft@bureauft.nl.

Uw melding dient te bevatten:

- de omvang van de fout en de gevolgen hiervan voor de bewarings-, liquiditeits- en vermogenspositie;
- de aard en de achtergrond van de fout;
- de naam en de functie van de melder.

Afhankelijk van de aard van de melding zal bekeken worden of volstaan kan worden met de ingediende verslagstaten of dat deze opnieuw ingediend moeten worden².

Voor de goede orde zij nog vermeld dat indien uit de reguliere indiening van de kwartaal- of jaarverslagstaten een negatief kantoorvermogen en/of een negatieve kantoorliquiditeit en/of een negatieve bewaringspositie blijkt, het BFT deze indiening sec niet kan aanmerken als een melding ex art. 25a Wna. Negatieve vermogens- of liquiditeitsposities van de notarisorganisatie en/of van de notaris in privé (gecombineerd met kantoor) dienen aan het BFT afzonderlijk van de verslagstaten te worden gemeld zodra deze bekend zijn.

² Nieuwe verbeterde verslagstaten inleveren betekent ook een nieuwe accountantsverklaring (lees: een nieuw rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden met een nieuwe datum nadat het oude rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden schriftelijk van onwaarde is verklaard en is teruggetrokken). Overeenkomstig is dat uiteraard ook van toepassing op mededelingen van fiscalisten bij de privéverslagstaten.

Veelgestelde vragen voor het notariaat op de BFT-website

Het BFT heeft in 2023 de “Veelgestelde vragen” (vgv’s) voor het notariaat op zijn website www.bureauft.nl/notariaat/#veelgestelde-vragen geactualiseerd en uitgebreid.

Deze vgv’s beogen handvatten te bieden aan notarissen en hun accountants en adviseurs bij het indienen van de verslagstaten in overeenstemming met de wet- & regelgeving. De meer dan 50 vgv’s hebben de volgende hoofdingeling op de website (en het BFT beveelt lezing van harte aan):

- bewaringspositie en kwaliteitsrekeningen;
- administratie en interne controle;
- kantoorstaten: de jaarstaten en kwartaalcijfers;
- de jaarlijkse privé-staten;
- IDS kantoren;
- de accountant: jaarlijkse verklaring en rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden;
- DiginBFT en indiening van gegevens.

Aandachtspunten 2023 voor het notariaat

De volgende belangrijke aandachtspunten geven wij graag met u mee voor het opstellen, beoordelen dan wel controleren van de jaarrekening/jaarverslagstaten van de kantoororganisatie en al wat daarmee samenhangt (ken uw klant en zijn activiteiten):

- de bewaringspositie (als geheel) is binnen de notarisorganisatie te allen tijde een significante post waaraan niet snel te veel aandacht besteed kan worden;
- overweeg, mede gegeven het maatschappelijk belang, om op basis van de Nadere voorschriften kwaliteitssystemen (NVKS) een opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordelaar aan te wijzen dan wel een verplichte consultatie bij een ervaren collega in te stellen;
- de notarisorganisatie als geheel dient beoordeeld dan wel gecontroleerd te worden. Deze kan afwijken van uitsluitend het kantoor als de notaris tevens zijn werkzaamheden uitoefent in gerelateerde stichtingen en /of vennootschappen (bijvoorbeeld een stichting notarissen executele & bewind of een onroerend goed-vennootschap, e.d.). De accountant dient deze entiteiten dan ook integraal mee te nemen in zijn beoordelings- of controleopdracht;
- vanaf 1 juli 2023 is de Praktijkaanwijzing derdengelden van kracht en dient rekening gehouden te worden met de inschrijvings- en onderzoekskosten van het Kadaster en de inzage- en bevragskosten van het Handelsregister van de Kamer van Koophandel;
- laat de notaris minimaal iedere drie jaar een schriftelijke bevestiging van de bank opvragen waaruit de status van de kwaliteitsrekening blijkt.

In de bijlage bij deze circulaire 2024 vindt u nog meer praktische aandachtspunten naast veel voorkomende onvolkomenheden en aanbevelingen (en het BFT beveelt lezing van harte aan).

I Jaargegevens over het boekjaar 2023 voor kantoor en privé

Ingevolge artikel 24, vierde lid, van de Wet op het notarisambt dient u binnen vier maanden na afloop van het boekjaar een verslag ten aanzien van zowel het kantoorvermogen als ten aanzien van het privévermogen in te dienen. Dit verslag dient vergezeld te gaan van een verklaring dan wel mededeling die is afgegeven door een accountant als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Daarnaast dient dit verslag ook vergezeld te gaan van het rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden van uw accountant zoals hiervoor vermeld. De bij het BFT in te dienen gegevens dienen te voldoen aan deze regelgeving.

Conform vorige jaren dienen de volgende jaargegevens bij het BFT tijdig ingediend te worden:

- voor kantoor:

- jaarverslagstaten;
- controle- of beoordelingsverklaring bij de jaarverslagstaten van het kantoor dan wel bij de jaarrekening van het kantoor (waarin de controle- of beoordelingsverklaring is opgenomen³);
- rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden (overeenkomstig de herziene standaard 4400) van de accountant.

- voor privé⁴:

- jaarverslagstaten;
- samenstellingsverklaring bij de jaarverslagstaten⁵ van de buitenmaatschappelijke balans of de holdingbalans dan wel de jaarrekening van het buitenmaatschappelijk deel of de holding (waarin de samenstellingsverklaring is opgenomen³);
- samenstellingsverklaring bij de privévermogens- en inkomensopstelling³.

³ De strekking van de accountantsverklaring kan ook in het rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden van de accountant (overeenkomstig standaard 4400) worden opgenomen conform het gestelde in de circulaire 2019. Het BFT wijst er wel op dat in het rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden de aansluiting betrokken moet worden tussen de jaarrekening en de jaarverslagstaten en dat over afwijkingen toereikend gerapporteerd moet worden.

Voor de vaststelling of kan worden volstaan met een beoordelingsverklaring in plaats van een controleverklaring bij de jaarverslagstaten van het kantoor verwijst het BFT u naar de wettelijke groottecriteria in artikel 1 van de Rna (deze wijken af van titel 9 boek 2 BW en zijn voor de IDS-kantoren anders).

⁴ Zie ook artikel 2 lid 2 Rna voor de mogelijkheid de mededeling hierbij te laten verstrekken door een fiscalist, aangesloten bij een van de landelijke beroepsorganisaties van fiscalisten.

⁵ Waaronder in opgenomen de jaarrekeningen van de tussenholding en personal holding. De onroerend goed vennootschap (met het kantoorpand) en de stichting bewindvoering e.d. behoren bij kantoor.

Tijdstip en wijze van indienen jaargegevens

De jaargegevens dienen direct na het gereedkomen ervan, doch in elk geval binnen vier maanden na afloop van het boekjaar via het elektronische portaal van DiginBFT bij het BFT te worden ingediend. U moet dus **vóór 1 mei 2024** uw jaargegevens over 2023 bij het BFT indienen. Bij een gebroken boekjaar dient u de jaargegevens eveneens binnen vier maanden na afloop van het boekjaar in te dienen.

Uitstel indienen gegevens

Het kan zijn dat u door bijzondere omstandigheden de jaargegevens over het boekjaar 2023 niet tijdig kunt indienen.

U kunt dan het BFT gemotiveerd verzoeken om uitstel (van maximaal twee maanden). Dat verzoek moet wel vóór de uiterste inleverdatum, te weten vóór 1 mei 2024, ingediend worden. Uitgaande van een boekjaar gelijk aan het kalenderjaar.

Handhaving

Bij het niet tijdig indienen van de jaargegevens kan het BFT een bestuurlijke boete of een last onder dwangsom opleggen. Maar ook andere maatregelen, zoals -in het uiterste geval- het indienen van een klacht bij de kamer voor het notariaat, kunnen in dit kader worden genomen.

II Kwartaalgegevens over het boekjaar 2024 voor kantoor

Conform artikel 2 lid 5 van de Rna, dient u aan het BFT ook de (cumulatieve) kwartaalcijfers van uw kantoor te verstrekken. Dit is voor het BFT van belang om de toezichttaak adequaat te kunnen verrichten en om de ontwikkelingen bij notarisorganisaties goed te kunnen volgen.

Tijdstip en wijze van indienen kwartaalgegevens

De **cumulatieve** kwartaalcijfers over 2024 dienen via het elektronische portaal van DiginBFT vóór de hieronder genoemde data te worden ingediend:

- eerste kwartaalgegevens: vóór 1 mei 2024;
- tweede kwartaalgegevens: vóór 15 augustus 2024;
- derde kwartaalgegevens: vóór 1 november 2024;
- vierde kwartaalgegevens: vóór 1 februari 2025.

Kantoren met een gebroken boekjaar dienen hun kwartaalgegevens in te dienen binnen één maand na het einde van dat kwartaal. Voorbeeld: als het boekjaar eindigt op 30 april, dan is het eerste rapportagekwartaal van 1 mei tot en met 31 juli en dienen de kwartaalcijfers ingediend te worden vóór 31 augustus.

Uitstel indienen gegevens

Het BFT verleent géén uitstel voor het indienen van de kwartaalcijfers.

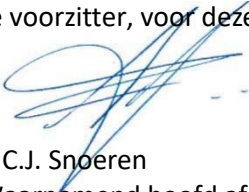
Handhaving

Bij het niet tijdig indienen van de kwartaalcijfers kan het BFT-maatregelen treffen zoals - in het uiterste geval - het indienen van een klacht bij de kamer voor het notariaat.

Mocht u nog vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met het BFT. U kunt ook de website van het BFT raadplegen (www.bureauft.nl).

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Bureau Financieel Toezicht,
de voorzitter, voor deze,

A.C.J. Snoeren
Waarnemend hoofd afdeling notariaat/gerechtsdeurwaarders

Bijlage:

- praktische aandachtspunten, veel voorkomende onvolkomenheden en aanbevelingen inzake kwartaalverslagstaten, jaarrekening kantoor, jaarverslagstaten kantoor & privé, rapporten inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden en overige accountantsverklaringen.